

Vastaus kirjalliseen kysymykseen hiilitulleista Pariisin ilmastopimuksen ulkopuolisille maille

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Hanna Sarkkisen /vas näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 571/2016 vp:

Aikooko Suomi edistää EU:ssa hiilitullien asettamista Pariisin ilmastopimuksen ulkopuolisille maille?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Hiilitullit nousevat julkiseen keskusteluun säännöllisin väliajoin. Niitä ovat pitäneet esillä erityisesti Ranska ja Nicholas Sarkozy – sekä aiemmin tänä vuonna että vuosina 2009 ja 2012. Hiilitulleja on kuvattu keinona oikaista epäsymmetrisen ilmastopolitiikan vaikutuksia ilman, että maailmankauppa vääristyy. Joidenkin arvioiden mukaan hiilitullit voisivat olla yhteensopivia WTO-säädösten kanssa. Useiden arvioiden mukaan hiilitulleista syntyisi täysimittainen kauppasota. Esimerkiksi Kiinan suhtautuminen hiilitulleihin tuli erittäin selväksi vuonna 2009, kun asia oli edellisen kerran laajemmin pinnalla.

Tärkeimpien ilmastopolitiikan toimijoiden joukossa päästökaupan kannattajia on selvästi enemmän kuin hiilitullien kannattajia. Myös EU:ssa hiilitulliajatuksen tuki on jäänyt jäsenmaiden piirissä marginaaliseksi. Saksan ympäristöministeri Barbara Hendricks totesi Marrakechin ilmastokokouksessa Saksan kannattavan päästökauppaa, ei hiilitulleja. Myös EU-komissaari Cañete on sanonut, ettei kannata hiilitulleja. EU:n suunnitelmassa ei myöskään ole mitään hiilitulleihin liittyvää valmistelua. Samaan aikaan päästökauppajärjestelmät etenevät ja laajenevat ympäri maailmaa. Tämä tarkoittaa myös sitä, että kansainvälinen ilmastoyhteistyö – globaalin päästökaupan muodossa – on osin poistamassa tarpeen korjata epäsymmetrisen ilmastopolitiikan vaikutuksia.

Ennen hiilitullien mahdollista käyttöönottoa tulisi määritellä mitkä tuotteet, millä tarkkuudella, mitkä päästöt ja mitkä maista olisivat tullin piirissä. Hiilitullien käyttöönotto edellyttäisi siis hyödykekohtaista laskentaa. Tästä aiheutuisi merkittäviä hallinnollisia kustannuksia.

Jos hiilitullit otettaisiin käyttöön, ne kohdistuisivat kaikkien hiilipitoisten tuontitavaroiden kohtimaiseen kulutuksen ja mm. teollisuuden välituotekäyttöön. Tämä alentaisi kuluttajien ostovoimaa, lisäisi teollisuuden kustannuksia ja heikentäisi kilpailukykyä. Oletettavasti jossain vaiheessa keskusteluun nousisi miten tämä kuluttajien ostovoiman heikennys ja elinkeinoelämän kustannusten lisäys kompensoitaisiin.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 587/2016 vp

Hiilitulleja ja niiden vaikutuksia on tarkasteltu tutkimuskirjallisuudessa. Joissain artikkeleissa on pohdittu, voisiko hiilitullien uhka teoriassa lisätä päästökaupan suosiota. Tutkimuskirjallisuuden perusteella ei kuitenkaan ole näyttöä siitä, että hiilitullit parantaisivat tilannetta.

Suomi edistää aktiivisesti Pariisin sopimuksen tavoitteita ja toimeenpanoa. Pariisin sopimuksen on nyt ratifioinut 115 osapuolta ja sen piirissä on lähes 80 % maailmanlaajuisista päästöistä. Tämä ratifiointin nopea eteneminen kertoo vahvasta poliittisesta tahdosta. Ympäristöministeriön näkemyksen mukaan päästökauppajärjestelmien laajentaminen ja uusien järjestelmien käyttöönotto näyttäisi olevan poliittisesti varmempi tie saman asian edistämiseksi.

Helsingissä 22.12.2016

Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen